

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2010

**ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ
ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ**

ΕΠΩΝΥΜΟ: ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΌΝΟΜΑ: ΑΓΓΕΛΙΚΗ-ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ

ΑΡ.ΜΗΤΡΩΟΥ: 1340200900615

**ΣΧΟΛΗ: ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ**

ΤΜΗΜΑ: ΝΟΜΙΚΟ

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΤΟΜΕΑΣ: ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κ. ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ.....	3-6
2.ΚΑΝΟΝΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ.ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ.....	6-9
3. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ:ΑΤΟΜΙΚΕΣ-ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ.....	9-12
4.ΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ.....	12-19
5.ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	19-20
6.ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	20-21
7.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	21
8.ΛΗΜΜΑΤΑ.....	22

1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Ορισμός Δημόσιας Διοίκησης :

Με τον όρο δημόσια διοίκηση νοείται η διαχείριση δημόσιων υποθέσεων(των «κοινών»),δηλαδή του Λαού .Η διαχείριση αλλότριων υποθέσεων(«πως ενδέχεται την αρχήν δοκείν»:Αριστοτέλης,Πολιτικά,1286β) αποβλέπει μόνο στη θεραπεία του γενικού συμφέροντος(κοινωφελής σκοπός) και για την επίτευξη του σκοπού της χρησιμοποιεί ως κύριο μέσο τον εξαναγκασμό .Εμφανίζεται με την ουσιαστική ή λειτουργική μορφή της ,σύμφωνα με την οποία η διοίκηση αποτελεί τη διενέργεια νομικών πράξεων και υλικών ενεργειών, καθώς και με την τυπική ή οργανική μορφή της ,κατά την οποία η διοίκηση ταυτίζεται με το πρόσωπο ή τους συλλόγους προσώπων που έχουν δικαίωμα ή αρμοδιότητα ή υποχρέωση να ασκήσουν τη δραστηριότητα αυτή¹.Οι δύο αυτές μορφές συμπίπτουν λειτουργικά .

1.Σπηλιωτόπουλος Επαμεινώνδας Π. ,Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου Ι, Ενδέκατη Έκδοση ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2002 ,σελ. 23

Αρμοδιότητες Δημόσιας Διοίκησης:

Οι τομείς της κρατικής δραστηριότητας που ασκείται από τη Δημόσια Διοίκηση είναι πολλοί και σημαντικοί. Συγκεκριμένα η Δημόσια Διοίκηση εξασφαλίζει την εθνική άμυνα, προσφέρει τη βασική ή ανώτατη εκπαίδευση, εκτελεί τα δημόσια έργα, μεριμνά για τη δημόσια υγεία, εξασφαλίζει τις σιδηροδρομικές ή αεροπορικές επικοινωνίες, ελέγχει την άσκηση του εμπορίου κ.ο.κ².

Ιστορική εξέλιξη Δημόσιας διοίκησης:

Η γαλλική επανάσταση του 1789 υπήρξε ορόσημο για τη δημόσια διοίκηση, διότι με την κατάλυση του καθεστώτος και του μύθου της απόλυτης μοναρχίας, πέτυχε να διαχωρίσει τη διοίκηση των «ιδίων» (ατομικών) υποθέσεων του Ηγεμόνα. Υπό την επίδραση της γαλλικής επανάστασης, η δημόσια διοίκηση, δηλαδή, η Εκτέλεση στο σχήμα της τυπικής διάκρισης των Λειτουργιών της ενιαίας εξουσίας του Κράτους δεν είχε ευρύ πεδίο δράσης, διότι η ευημερία του κοινωνικού συνόλου επεδιώκετο σχεδόν μόνο με την ιδιωτική πρωτοβουλία. Το Κράτος απείχε από επεμβάσεις στην ατομική δραστηριότητα και έτσι η δημόσια διοίκηση ασκούσε

2. Λύτρας Σ., Διοικητικό Δίκαιο, Εκδ. ΑΝΤ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σελ. 50

περιορισμένες αρμοδιότητες ,όπως η τήρηση της δημόσιας τάξης και αργότερα η μέριμνα για την παιδεία³.

Η αυθαιρεσία αντικαταστάθηκε από τη νομιμότητα, διότι ορίστηκε ότι «καθένας δεν είναι δυνατό να εξαναγκασθεί να πράξει κάτι που δεν διατάσσεται από το νόμο» και «Η κοινωνία δικαιούται να ζητεί από κάθε δημόσιο λειτουργό λόγο για τη διοίκησή του».

Το Κράτος διαμορφώθηκε κατά τρόπο αντίστοιχο προς τα δόγματα της γαλλικής επανάστασης του 1789,με την επίδραση του φιλελευθερισμού ,δηλαδή ,της παραδοχής του ατόμου ως θεμελιώδους παράγοντα προόδου του κοινωνικού συνόλου .Έτσι, η δημόσια διοίκηση ,στα πλαίσια της οργάνωσης του φιλελευθερισμού –συνταγματικού Κράτους του 19^{ου} αιώνα ,εκτελούσε-και εκείνη-καθήκοντα «φύλακα»του ανταγωνισμού των ατόμων. Η ραγδαία οικονομική και τεχνολογική εξέλιξη ,ιδίως μετά το πέρας του Ά Παγκοσμίου Πολέμου ,δημιούργησε και ανάλογα προβλήματα .Η οξύτητα των προβλημάτων ,ολοένα αύξανε την άνιση απόλαυση των αγαθών μεταξύ των αντιμαχόμενων ατόμων .Η οικονομική και κοινωνική ανισότητα κατέστη επικίνδυνη για την καθεστηκυία τάξη .Έτσι, έγινε παραδεκτό ότι πλέον έληξε η εποχή του άκρατου φιλελευθερισμού .Το Κράτος ,για να

3.Τάχος Αναστ. Ι.,Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο ,Εκδοτικός οίκος Σάκκουλα,Θεσσαλονίκη 1983,σελ.12-13

υπάρξει ευταξία και κοινωνική ειρήνη ,άρχισε να επεμβαίνει στις οικονομικές ,ιδίως σχέσεις των ατόμων.Η δημόσια διοίκηση άλλαξε αποστολή διότι κατέστη προεχόντως επεμβατική.

2.ΚΑΝΟΝΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ.ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Έννοια:

«Κανόνας δικαίου είναι μια διάταξη γενική και αφηρημένη, η οποία ρυθμίζει επιτακτικά και ετερόνομα τη συμπεριφορά των μελών μιας κοινωνίας που ανάγεται σε κράτος με τρόπο υποχρεωτικό»⁴.

Η λέξη δίκαιο στην ελληνική γλώσσα προέρχεται από το ρήμα «δείκνυμι» ,το οποίο αποτελεί την ορθή κατευθυντήρια γραμμή .Αλλά και σε όλες τις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες η αντίστοιχη λέξη

(droit,right,Recht,diritto,derecho κ.λπ.)προέρχεται από τη λατινική

«directum»,που σημαίνει ορθή κατεύθυνση .Με άλλα λόγια ,το δίκαιο είναι ρυθμός ή τάξη και έχει ως αντικείμενο τη συμβίωση των ανθρώπων στην κοινωνία.Από τον ορισμό του δικαίου ως ρυθμού κοινωνικής συμβίωσης των ανθρώπων ,συνάγεται ότι το δίκαιο δεν αφορά την άψυχη ύλη ούτε την

4.Γεωργιάδης Απόστολος Σ.,Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου(Τρίτη Έκδοση),Εκδόσεις ANT.N.Σάκκουλα,Αθήνα-Κομοτηνή 2002 ,σελ.41

έμπυχη άλογη ύλη,αλλά την έμπυχη έλλογη ύλη.

Επιπλέον ,από τον ορισμό προκύπτουν τα ακόλουθα στοιχεία για τον κανόνα δικαίου:

Ρύθμιση εξωτερικής συμπεριφοράς:το δίκαιο ενδιαφέρεται μόνο για την εξωτερική συμπεριφορά των μελών μιας κοινωνίας ,καθώς μόνο αυτή μπορεί να επηρεάσει την κοινωνική συμβίωση.Δηλαδή, στοχεύει στη συμμόρφωση των μελών της κοινωνίας στις επιταγές και απαγορεύσεις του δικαίου,στη νομιμότητα της συμπεριφοράς τους.

Ρύθμιση επιτακτική:το δίκαιο αποτελείται από κανόνες υποχρεωτικούς.Η συμμόρφωση των μελών της κοινωνίας ,δηλαδή, στους κανόνες αυτούς είναι ανεξάρτητη από το αν την επιθυμούν ή όχι και επιτυγχάνεται με τον κρατικό εξαναγκασμό,δηλαδή ,τη δύναμη που διαθέτει η πολιτεία.

Ρύθμιση ετερόνομη:Ως σύνολο κανόνων το δίκαιο επιβάλλεται στα μέλη της κοινωνίας ,δηλαδή δεν προέρχεται από τη δική του βούληση αλλά από τη βούληση της πολιτείας που αποτελεί την οργανωμένη σε Κράτος κοινωνία.

Ρύθμιση γενική και αφηρημένη:το σύνολο των κανόνων δικαίου δεν

απευθύνεται σε συγκεκριμένο πρόσωπο αλλά έχουν εφαρμογή οπουδήποτε πληρούνται οι προϋποθέσεις του πραγματικού τους.

Περιεχόμενο-Μορφή⁵:

Οι κανόνες δικαίου, από πλευράς περιεχομένου ,αποτελούν είτε προσταγές ,δηλαδή καθιερώνουν επιταγές (π.χ. ΑΚ 1081) ή απαγορεύσεις (π.χ. ΑΚ 281),είτε αναγνωρίσεις εξουσιών (π.χ. ΑΚ 1000)

Από πλευράς μορφής είναι διατυπωμένοι ως υποθετικοί κανόνες ,δηλαδή είναι σύνθετες προτάσεις αποτελούμενες από δύο μέρη:το

πραγματικό,δηλαδή το σύνολο των προϋποθέσεων (κυρίως πράξεων και γεγονότων),που θέτει ο κανόνας δικαίου ούτως ώστε να ενεργοποιηθεί η ρυθμιστική λειτουργία του κανόνα δικαίου σε μία συγκεκριμένη

περίπτωση,δηλαδή να εφαρμοστεί ο κανόνας,και την *έννομη*

συνέπεια,δηλαδή τα νομικά αποτελέσματα που συνεπάγεται η πλήρωση των προϋποθέσεων του πραγματικού.

Λειτουργία:

Ο κανόνας δικαίου είναι ένας υποθετικός κανόνας και μάλιστα

δεοντολογικός ,καθώς η λειτουργία του είναι ρυθμιστική.Η δεοντολογική

κρίση που περιέχει ο κανόνας δικαίου είναι απόρροια αξιολογικής

5.Γεωργιάδης Απόστολος Σ. ,Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου ,Τρίτη Έκδοση , Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα,Αθήνα-Κομοτηνή 2002 ,σελ. 41-42

στάθμισης των συγκρουόμενων συμφερόντων, καθώς ο νομοθέτης προβαίνει σε αυτή στηριζόμενος σε ορισμένες αρχές ή αξίες της έννομης τάξης.

3.ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ:ΑΤΟΜΙΚΕΣ-ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ

Ορισμός Διοικητικής Πράξης:

«Διοικητική πράξη καλείται η μονομερής πράξη της διοίκησης , με την οποία με μόνη δήλωση της βουλήσεως ενός διοικητικού οργάνου ,θεσπίζεται μια νομική ρύθμιση,δηλαδή ένας κανόνας δικαίου ,στο πλαίσιο εννόμων σχέσεων που διέπονται από το διοικητικό δίκαιο»⁶.

Η ρύθμιση αυτή,δηλαδή η διοικητική πράξη,είναι ρύθμιση υποχρεωτική και αποτελεί εκδήλωση της δημόσιας εξουσίας.Έχει άμεση νομική ισχύ και είναι άμεσα δεσμευτική.Προέρχεται από διοικητικό όργανο και μεταβάλλει την έννομη τάξη με τη ρύθμιση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.Επιπλέον,η Δημόσια Διοίκηση γίνεται αντιληπτή, όχι τόσο ως μία συγκεκριμένη δραστηριότητα (διοικητική λειτουργία) , αλλά ως ένα σύνολο οργάνων που ασκούν δημόσια εξουσία προς ικανοποίηση σκοπών δημοσίου συμφέροντος.

6.Σιούτη Γλ. , Διοικητικό Δίκαιο,Εκδ,ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004 ,σελ188

Η σημαντικότερη διάκριση των διοικητικών πράξεων είναι σε κανονιστικές και ατομικές. Το κριτήριο για τη διάκρισή τους δεν είναι ποσοτικό, δηλαδή ρυθμιστικό. Είναι ποιοτικό και αφορά τον χαρακτήρα του κανόνα που αυτές θεσπίζουν ως απρόσωπο ή ως ατομικό , αντίστοιχα.

Κανονιστικές πράξεις Δημόσιας Διοίκησης :

Ένα μεγάλο μέρος των κανόνων του διοικητικού δικαίου θεσπίζεται με κανονιστικές πράξεις. Οι κανονιστικές πράξεις περιέχουν έναν απρόσωπο κανόνα δικαίου . Έχουν δηλαδή εφαρμογή σε κάθε πρόσωπο που συγκεντρώνει ορισμένες προϋποθέσεις , με τις οποίες χαρακτηρίζεται ορισμένη κατηγορία προσώπων (π.χ. οι υπάλληλοι , οι κάτοικοι μιας περιοχής). Μ ε τις κανονιστικές πράξεις ρυθμίζεται κατά τρόπο απρόσωπο μία κατηγορία σχέσεων και προσδιορίζεται η κατηγορία των προσώπων τα οποία αφορά η ρύθμιση.

Η κανονιστική πράξη ,στη νομολογία και στη βιβλιογραφία αποκτά χαρακτήρα γενικό και αφηρημένο. Ο γενικός χαρακτήρας της κανονιστικής πράξης προσδιορίζει το γεγονός ότι το νομικό περιεχόμενο της πράξης δεν εξαντλείται σε μία και μόνη εφαρμογή , αλλά διατηρεί την ισχύ του και εφαρμόζεται σε όλες τις μέλλουσες και αόριστες περιπτώσεις, οι οποίες συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις που θέτει γενικώς η πράξη.

«Η αφηρημένη γενικότητα , με την έννοια της απρόσωπης γενικότητας και όχι η αριθμητική προσδίδει σε έναν κανόνα τον κανονιστικό χαρακτήρα .Επίσης ,ο καθορισμός όρων δόμησης σε συγκεκριμένη περιοχή αποτελεί κανονιστική πράξη ,διότι αφορά μεν τους εκάστοτε ιδιοκτήτες των ακινήτων της αλλά κατά τρόπο γενικό και απρόσωπο»⁷.

Οι κανονιστικές πράξεις ,λόγω του γενικού και απρόσωπου χαρακτήρα των κανόνων που περιέχουν ,προσομοιάζονται προς τις πράξεις των νομοθετικών οργάνων ,γ' αυτό και χαρακτηρίζονται από ορισμένους συγγραφείς,αλλά και στη νομολογία,ως ουσιαστικοί νόμοι ,κατ'αντιδιαστολή των τυπικών νόμων που ψηφίζονται από τη Βουλή.

Ατομικές πράξεις Δημόσιας Διοίκησης:

«Ατομικές είναι οι πράξεις που περιέχουν έναν ατομικό κανόνα, μία ρύθμιση δηλαδή απολύτως εξατομικευμένη και συγκεκριμένη ,η οποία απευθύνεται σε συγκεκριμένο πρόσωπο ,με αναφορά στοιχείων καθοριστικών της ταυτότητας του»⁸.

Στο γερμανικό δίκαιο ως ατομική διοικητική πράξη ορίζεται κάθε απόφαση ,ρύθμιση ή μέτρο δημόσιας εξουσίας , η οποία λαμβάνεται από μία

7.Σιούτη Γλ. , Διοικητικό Δίκαιο ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004 ,σελ192

8.Σιούτη Γλ. ,Διοικητικό Δίκαιο ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα –Κομοτηνή 2004 ,σελ 192

διοικητική αρχή για τη ρύθμιση μιας ατομικής περίπτωσης στο χώρο του δημοσίου δικαίου και η οποία παράγει τα έννομα αποτελέσματά της κατά τρόπο άμεσο στην εκτός της Διοίκησης σφαίρα.

4.ΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ:

Κανονιστική πράξη:

«Κανονιστική πράξη είναι η μετά από εξουσιοδότηση του κοινού ή και του συνταγματικού νομοθέτη εκδιδόμενη από τη διοίκηση πράξη ,που περιέχει ρύθμιση γενική και αφηρημένη και έχει τυπική δύναμη κατώτερη των νόμων»⁹. Για την έκδοση κανονιστικών πράξεων απαιτείται η εξουσιοδότηση του κοινού (έμμεση εξουσιοδότηση) ή συντακτικού (άμεση εξουσιοδότηση) νομοθέτη προς τη διοίκηση, γι' αυτό δεν είναι δυνατή η έκδοση κανονιστικών πράξεων από τη διοίκηση χωρίς εξουσιοδότηση .Η έκδοση κανονιστικής εξουσιοδότησης μπορεί να επιτευχθεί μόνο από το αρμόδιο διοικητικό όργανο. Ο χαρακτηρισμός «κανονιστική» οφείλεται στο γεγονός ότι η κανονιστική πράξη περιέχει κανόνα δικαίου, δηλαδή ρύθμιση γενική και αφηρημένη.

9.Δημητρόπουλος Ανδρέας Γ. ,Γενική Συνταγματική Θεωρία ,Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου (Τόμος Α'),Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004 ,σελ. 413

Κανονιστική εξουσιοδότηση:

«Κανονιστική εξουσιοδότηση είναι η παρεχόμενη προς τη διοίκηση ,από το συντακτικό ή κοινό νομοθέτη ,εξουσιοδότηση για την έκδοση κανόνων δικαίου με τη μορφή των κανονιστικών πράξεων , με σκοπό τη διευκόλυνση του νομοθετικού έργου ή την αντιμετώπιση έκτακτων περιπτώσεων ή και κινδύνων»¹⁰.

Η κανονιστική εξουσιοδότηση απαιτεί τη συμμετοχή δύο οργάνων: του συντακτικού ή κοινού νομοθέτη που εξουσιοδοτεί και γι' αυτό η εξουσιοδότηση διακρίνεται σε άμεση ή συνταγματική και σε έμμεση ή νομοθετική αντίστοιχα .Δεν είναι δυνατή η έκδοση κανονιστικής εξουσιοδότησης από τη διοίκηση χωρίς συνταγματική πρόβλεψη .Για την έκδοση νομοθετικής εξουσιοδότησης απαιτείται η μεσολάβηση νόμου ,ενώ για τη συνταγματική όχι.

Η κανονιστική εξουσιοδότηση είναι εξουσιοδότηση για την έκδοση κανόνων δικαίου .Ωστόσο η θέσπιση κανόνων δικαίου αρμοδιότητα της διοίκησης αλλά του νομοθετικού οργάνου .Έργο της διοίκησης είναι η εκτέλεση κανόνων δικαίου .Το Σύνταγμα επιτρέπει την έκδοση κανόνων

10. Δημητρόπουλος Ανδρέας Γ. , Γενική Συνταγματική Θεωρία ,Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου (Τόμος Α),Εκδ.ΑΝΤ.Ν, Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004,σελ.413

δικαίου μόνο με τη μορφή των κανονιστικών πράξεων ,δηλαδή με πράξεις που έχουν τυπική ισχύ κατώτερη από εκείνη των νόμων. «Η τυπική αυτή κατωτερότητα των κανονιστικών πράξεων ,αποτελεί βασική συνταγματική εγγύηση στον όλο θεσμό της κανονιστικής εξουσιοδότησης»¹¹.

Τακτική κανονιστική εξουσιοδότηση:

Η κανονιστική εξουσιοδότηση στην ελληνική έννομη τάξη διαμορφώνεται στη βάση τριών βαθμίδων ανάλογα με τις συνταγματικοπολιτικές συνθήκες που επικρατούν. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται από το άρθρο 43 του Συντάγματος και παρέχεται σε ομαλές συνταγματικοπολιτικές συνθήκες καλείται τακτική κανονιστική εξουσιοδότηση. Βασικό έργο της τακτικής κανονιστικής εξουσιοδότησης είναι η υποβοήθηση του νομοθετικού έργου της Βουλής .

«Η τακτική κανονιστική εξουσιοδότηση διαπλάθεται ως εξής στο άρθρο 43 . Η πρώτη παράγραφος αναφέρεται στα εκτελεστικά διατάγματα . Το πρώτο εδάφιο της δεύτερης παραγράφου ρυθμίζει τα κανονιστικά διατάγματα , ενώ το δεύτερο εδάφιο της ίδιας παραγράφου τις άλλες κανονιστικές πράξεις . Η τρίτη παράγραφος του άρθρου 43 αναφερόταν στα οργανωτικά διατάγματα .

11. Δημητρόπουλος Ανδρέας Γ. , Γενική Συνταγματική Θεωρία , Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου (Τόμος Α), Εκδ. ANT.N. Σάκκουλα , Αθήνα-Κομοτηνή 2004 , σελ. 414

Η παράγραφος αυτή καταργήθηκε με την αναθεώρηση του 1986 .Τέλος ,η τέταρτη παράγραφος ρυθμίζει τη γενική εξουσιοδότηση, που παρέχεται με νόμο-πλαίσιο»¹².

α. Τα εκτελεστικά διατάγματα:

Τα εκτελεστικά διατάγματα είναι αναγκαία για την εκτέλεση των νόμων .Σύμφωνα με το Σύνταγμα έργο των εκτελεστικών διαταγμάτων είναι η συγκεκριμενοποίηση ,η εξειδίκευση του νόμου , για την εκτέλεση του οποίου έχουν εκδοθεί .Το περιεχόμενο του νόμου καθορίζει την έκδοση ή μη του εκτελεστικού διατάγματος .Αν ο νόμος περιέχει όλα τα αναγκαία μέτρα για την υλοποίησή του ,τότε καθίσταται αδύνατη η έκδοση εκτελεστικού διατάγματος κατά το Σύνταγμα .Σε αντίθετη περίπτωση αναλαμβάνει αρμοδιότητα απευθείας από το Σύνταγμα η διοίκηση . Το περιεχόμενο των εκτελεστικών διαταγμάτων μπορεί να περιλαμβάνει είτε κανονιστικές είτε ατομικές πράξεις .Οι κανόνες δικαίου που περιέχονται στο εκτελεστικό διάταγμα αποτελούν δευτερεύοντες κανόνες δικαίου , καθώς αναφέρονται αποκλειστικά στην εκτέλεση των κανόνων δικαίου που έχουν ήδη τεθεί με το νόμο.Δεν θεσπίζουν νέα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

12.Δημητρόπουλος Ανδρέας Γ. ,Γενική Συνταγματική Θεωρία ,Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου (Τόμος Α'),Εκδ.ΑΝΤ,Ν,Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004 ,σελ 418

Το Σύνταγμα προβλέπει τους εξής περιορισμούς για τα εκτελεστικά διατάγματα)την αναστολή της εφαρμογής του νόμου, β)την εξαίρεση οποιουδήποτε από την εκτέλεση του νόμου. Για την έκδοση των εκτελεστικών διαταγμάτων δεν απαιτείται μεσολάβηση νόμου καθώς παρέχεται από τον συντακτικό νομοθέτη .Επιπλέον ,δεν ορίζεται αν απαιτείται πρόταση του αρμόδιου υπουργού .Ωστόσο , εφόσον δεν ορίζεται στις εξαιρέσεις του άρθρου 35 παράγραφος 2 του Συντάγματος ,για την έκδοση του εκτελεστικού διατάγματος είναι απαραίτητη η προσυπογραφή του αρμόδιου υπουργού .

β)Τα κανονιστικά διατάγματα ειδικής εξουσιοδότησης:

Τα κανονιστικά διατάγματα περιέχουν κανόνες δικαίου και αποτελούν πρωτεύοντες κανόνες δικαίου ,σε αντίθεση με τα εκτελεστικά διατάγματα ,καθώς θεσπίζουν νέα δικαιώματα ,υποχρεώσεις και αρμοδιότητες .Στο άρθρο 43παράγραφος 2 εδάφιο α΄ Σ ορίζεται η νομοθετική εξουσιοδότηση ,η έκδοση της οποίας προβλέπεται από διάταξη νόμου .Εξουσιοδοτούν όργανο είναι ο κοινός νομοθέτης ,ενώ εξουσιοδοτούμενο όργανο είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και ο αρμόδιος υπουργός .

Η εξουσιοδότηση για την έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων είναι ειδική ,καθώς αναφέρεται σε συνταγματική διάταξη .Η ειδική εξουσιοδότηση

περιγράφει με ακρίβεια το αντικείμενο για το οποίο παρέχεται και ορίζει με σαφήνεια τα όρια της .Αποτελεί επιταγή του συντακτικού προς τον κοινό νομοθέτη ,ώστε ο κοινός νομοθέτης να μην παρέχει εξουσιοδοτήσεις γενικές και αόριστες .Ο συντακτικός νομοθέτης απευθύνεται προς τη διοίκηση ,ώστε η τελευταία να κάνει χρήση της εξουσιοδότησης «μέσα στα όρια της» και δεν επιτρέπεται να τα παραβιάσει κατά τη θέσπιση κανονιστικών πράξεων .Είναι εξουσιοδότηση ευρεία ,καθώς είναι εξουσιοδότηση για οποιοδήποτε θέμα χωρίς περιορισμούς του αντικειμένου της .Οι συνταγματικές διατάξεις των άρθρων 36 παρ 4 και 76 παρ 4 εμπεριέχουν τις εξαιρέσεις .Οποιαδήποτε εξουσιοδότηση δεν είναι ειδική , είναι αντισυνταγματική και απαγορεύεται η χρήση τους από οποιοδήποτε διοικητικό όργανο .

γ)Άλλες κανονιστικές πράξεις της διοίκησης

Σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ.2 εδ.β΄Σ. ,εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ,αρμόδια για την έκδοση κανονιστικών πράξεων είναι και κάποια όργανα της διοίκησης .Τα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται να εκδώσουν κανονιστική πράξη μόνο εφόσον πρόκειται για ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων ή θεμάτων τοπικού ενδιαφέροντος ή τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα .Η εξουσιοδότηση του εδαφίου β΄ πρέπει να

συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις της εξουσιοδότησης του εδαφίου α' .

δ) Τα κανονιστικά διατάγματα γενικής εξουσιοδότησης

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1975 ,και συγκεκριμένα με το άρθρο 43 παρ.4

Σ. ,εισάγεται η εξαίρεση στον κανόνα της ειδικής εξουσιοδότησης

.Πρόκειται για την γενική εξουσιοδότηση ,κατά το Σύνταγμα ,που παρέχεται

με νόμο-πλαίσιο .Ο ίδιος ο συντακτικός νομοθέτης ορίζει το νόμο-πλαίσιο

ως εξής : «Νόμος –πλαίσιο ο νόμος ο οποίος χαράζει τις γενικές αρχές και

κατευθύνσεις της ρύθμισης ,που πρόκειται να ακολουθηθεί»¹³.Η

λεπτομερειακή ρύθμιση δεν είναι χαρακτηριστικό του νόμου-πλαισίου

,καθώς ο νόμος –πλαίσιο ρυθμίζει ένα θέμα ή μία ενότητα θεμάτων χωρίς να

υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες .

Τα κανονιστικά διατάγματα γενικής εξουσιοδότησης αποτελούν τη

νομοθετική εξουσιοδότηση ,καθώς εξουσιοδοτούν όργανο είναι ο κοινός

νομοθέτης και εξουσιοδοτούμενο όργανο είναι ο Πρόεδρος της

Δημοκρατίας και ο αρμόδιος κατά περίπτωση υπουργός .Για να ισχύσει ο

νόμος -πλαίσιο πρέπει να ψηφιστεί από την ολομέλεια της Βουλής ,σε

αντίθεση με την ειδική εξουσιοδότηση που είναι δυνατό να παρέχεται από

13 . Δημητρόπουλος Ανδρέας Γ. , Γενική Συνταγματική Θεωρία ,Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου (Τόμος Α') ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004 ,σελ415.

τιμήμα της Βουλής .Η γενική εξουσιοδότηση δεν είναι ευρεία όπως η ειδική ,αλλά περιορισμένη καθώς δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της γενικής εξουσιοδότησης τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72 παρ.1 θέματα της αρμοδιότητας της ολομέλειας της Βουλής .Ο κοινός νομοθέτης είναι υποχρεωμένος να θέτει χρονικό περιορισμό στη γενική χρήση της εξουσιοδότησης από τον συντακτικό νομοθέτη .

5. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το φαινόμενο της παραγωγής κανόνων δικαίου από άλλα διοικητικά και όχι από το αρμόδιο νομοθετικό όργανο ονομάζεται νομοθετική εξουσιοδότηση .Πρόκειται για το φαινόμενο της παροχής εξουσιοδότησης προς τη διοίκηση από τη «νομοθετική εξουσία».

Παρά το γεγονός ότι έχει καθιερωθεί ο όρος νομοθετική εξουσιοδότηση ,ο όρος που θα περιέγραφε ορθότερα τη συγκεκριμένη διαδικασία είναι η «κανονιστική εξουσιοδότηση» ,διότι σύμφωνα με τις σύγχρονες συνταγματικές ρυθμίσεις ,η εξουσιοδότηση δεν παρέχεται πάντα από τη Βουλή ,αλλά και απευθείας από το συντακτικό νομοθέτη (άρθρο 43 παρ. 1 και 3 ,άρθρο 44 και 48 Σ) . «Αμφίβολο είναι επίσης αν ο όρος αυτός καλύπτει αντικειμενικά τις περιπτώσεις ,κατά τις οποίες η Βουλή συμπράττει εκ των υστέρων ,όπως συμβαίνει στην περίπτωση των πράξεων

νομοθετικού περιεχομένου (άρθρο 44 και 48 Σ)»¹⁴. Ο όρος κανονιστική εξουσιοδότηση καλύπτει όλα τα φαινόμενα και είναι ορθότερος συγκριτικά με τον όρο νομοθετική εξουσιοδότηση ,καθώς υπογραμμίζει την κανονιστική αρμοδιότητα της διοίκησης ,δηλαδή την αρμοδιότητα να θέτει κανόνες δικαίου με κατώτερη τυπική ισχύ από εκείνη των νόμων .

6.ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κανονιστική εξουσιοδότηση είναι η εξουσιοδότηση που παρέχεται από τον κοινό ή συντακτικό νομοθέτη προς τη διοίκηση για τη θέσπιση κανόνων δικαίου .Διακρίνεται σε άμεση-συνταγματική και έμμεση-νομοθετική ανάλογα με το εξουσιοδοτούν όργανο .Με κριτήριο τις συνταγματικοπολιτικές συνθήκες που επικρατούν διακρίνεται σε τακτική,έκτακτη και εξαιρετική .Ανάλογα με το εύρος της διακρίνεται σε γενική και ειδική ,και με το αντικείμενο της σε ευρεία και περιορισμένη .Η τακτική κανονιστική εξουσιοδότηση περιλαμβάνει τα εκτελεστικά διατάγματα(Άρθρο 43 παρ.1 Σ) ,τα κανονιστικά διατάγματα ειδικής εξουσιοδότησης(Άρθρο 43 παρ 2 α Σ) ,άλλες κανονιστικές πράξεις της διοίκησης(Άρθρο 43 παρ.2β Σ) και τα κανονιστικά διατάγματα γενικής εξουσιοδότησης(Άρθρο 43 παρ.4 Σ) .

14. Δημητρόπουλος Ανδρέας Γ. , Γενική Συνταγματική Θεωρία ,Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου (Τόμος Α') ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004 ,σελ415.

Η εξουσιοδότηση νόμου προς τη διοίκηση πρέπει να είναι ειδική, διαφορετικά θεωρείται αντισυνταγματική.

Γενική εξουσιοδότηση επιτρέπεται μόνο εφόσον παρέχεται με νόμο-πλαίσιο.

7.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α)Γέροντας Απ. ,Διοικητικό Δίκαιο ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004

Β)Γεωργιάδης Απόστολος Σ. ,Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου ,Τρίτη Έκδοση,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2002

Γ)Δημητρόπουλος Ανδρέας Γ. ,Γενική Συνταγματική Θεωρία ,Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου (Τόμος Α΄) ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα – Κομοτηνή 2004

Δ)Λύτρας Σ. ,Διοικητικό Δίκαιο ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004

Ε)Παυλόπουλος Πρ. ,Διοικητικό Δίκαιο ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004

ΣΤ)Σιούτη Γλ. ,Διοικητικό Δίκαιο ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004

Ζ)Σπηλιωτόπουλος Επαμεινώνδας Π. ,Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου Ι ,Ενδέκατη Έκδοση ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2002

Η)Τάχος Αναστ. Ι. ,Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο ,Εκδοτικός Οίκος Σάκκουλα,Θεσσαλονίκη 1983

Θ)Φλογαϊ΄της Σ. ,Διοικητικό Δίκαιο ,Εκδ.ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα ,Αθήνα-Κομοτηνή 2004

8. ΛΗΜΜΑΤΑ :

Δημόσια διοίκηση – κανόνας δικαίου – διοικητικές πράξεις /ατομικές –
κανονιστικές – κανονιστική πράξη – κανονιστική εξουσιοδότηση –τακτική
κανονιστική εξουσιοδότηση /άμεση-συνταγματική ή έμμεση – νομοθετική /
γενική –ειδική / ευρεία –περιορισμένη –εκτελεστικά διατάγματα –
κανονιστικά διατάγματα ειδικής εξουσιοδότησης –άλλες κανονιστικές
πράξεις της διοίκησης – κανονιστικά διατάγματα γενικής εξουσιοδότησης